

LA TEVA HISTÒRIA EN UN COBRELLIT

Conte, jocs i activitats

Sylvia Rueda

Traducció: Helena Peña

La teva història en un cobrellit

Quadernet didàctic creat amb motiu del 75è aniversari del Museu Tèxtil de Terrassa.

© Publicació del Museu Tèxtil de Terrassa

© Material creat i il·lustrat per Sylvia Rueda.

Reservats tots els drets. No es permet la reproducció total o parcial d'aquesta obra, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà (electrònic, mecànic, fotocòpia, gravació o altres) sense autorització prèvia i per escrit de l'autora.

Editat pel Museu Tèxtil de Terrassa, 2021.

AGRAÏMENTS

Aquest document ha estat realitzat amb la col·laboració de l'Aula Didàctica i l'Àrea tècnica del Museu Tèxtil de Terrassa.

EL MUSEU TÈXTIL

El Museu Tèxtil de Terrassa és una institució pública, dedicada a la conservació, estudi i divulgació del patrimoni tèxtil, dins i fora de Catalunya. El seu objectiu és el de difondre l'herència tèxtil a públics molt diversos i sensibilitzar en aquesta àrea, a través d'exposicions, tallers, conferències, cursos i altres activitats. Mensualment organitza tallers familiars per a donar a conèixer diferents aspectes del món tèxtil i ensenyar tècniques tèxtils als infants.

Web: <https://cdmt.cat>

TAULA DE CONTINGUTS

PRÒLEG	1	Nines de paper	37
		Costura fàcil	38
PREPARA LA TEVA VISITA	2	La nina	39
La teva història en un cobrellit	4	El vestit	40
Les artistes	22	Dissenya un vestit	41
		Línia del temps de la moda	42
JUGA AL MUSEU	25	La meva línia del temps de la moda	43
Què necessites?	27	Un vestit per a cada època	47
A la recerca del tresor	28	Vestit del futur	49
Mapa del tresor	29	Línia del temps de la moda	50
Llista de vestits	30	Invitació artística	51
Amb lupa	31	Què necessites?	52
El teu preferit	32	Vesteix-te d'època!	53
Vesteix-te!...	33		
UN ESPAI D'ART	34	GUIA DIDÀCTICA	54
Què necessites?	36	MINI GUIA SOBRE L'ART DE PROCÉS	58
		GLOSSARI	61
		SYLVIA RUEDA	62
		BIBLIOGRAFIA	63

PRÒLEG

El Museu Tèxtil de Terrassa et convida a l'exposició "Un museu, mil trames" per celebrar el seu 75è aniversari. El tema central de l'exposició és la importància del teixit per a la humanitat i la presentació de les seves principals col·leccions de teixits i indumentària, incloent el patrimoni industrial tèxtil català.

Aquest quadern didàctic s'ha dissenyat amb l'objectiu d'acostar l'exposició i el Museu Tèxtil al públic infantil. Inclou un conte i molts jocs i activitats per poder treballar el contingut de l'exposició abans, durant i després de la visita, bé a l'escola o bé a casa.

El document està dividit en tres parts:

- **Prepara la teva visita:** per acostar-se a l'exposició abans de la visita al museu.
- **Juga al museu:** activitats per realitzar durant la visita.
- **Un espai d'art:** propostes de joc i d'art per aprofundir a casa o a l'escola.

PREPARA LA TEVA VISITA

PREPARA LA TEVA VISITA

Una de les millors maneres de preparar una visita al museu amb infants és la lectura d'un conte. Un relat ens permet connectar amb uns personatges, endinsar-nos en una història i observar tots els elements que van apareixent. Els contes donen vida als objectes dels quals tracten i per això resulta també un recurs immillorable per acostar l'art als nens i nenes.

A continuació trobaràs el conte "La teva història en un cobrellit" en el qual es mostra l'evolució dels vestits des de l'any 1700 i fins els nostres dies. Tots els vestits han estat curosament seleccionats per representar la moda europea al llarg del temps. Les il·lustracions fan visibles els canvis en la moda, que no és més que un reflex dels costums i formes de vida a cada època.

El relat també té com a objectiu posar en relleu dones artistes que van viure en algun d'aquests moments històrics. Elles també són part de la nostra història, artistes sovint oblidades que en aquest relat s'anomenen i reben un merescut reconeixement.

LA TEVA HISTÒRIA EN UN COBRELLIT

La Carla i en Pau van anar a casa de l'àvia a fer-li una visita. Estaven realment contents perquè hi passarien la nit. Quan hi van arribar, l'àvia cosia un cobrellit.

–Àvia, què estàs fent? –van preguntar els nens.

–Estic acabant un cobrellit molt especial.

–I per què és tan especial? –va preguntar la Carla.

–Perquè explica una història. Cada trosset de teixit explica una mica de la vostra història, la història de la nostra família.

–I... com es llegeix? No sé el que significa cada quadrat –va preguntar en Pau.

–Voleu que us expliqui la història del cobrellit?

–Sí!! –van cridar tots dos a la vegada.

–Aquesta història comença fa molt i molt de temps, amb una pintora francesa que es deia Pharaonne-Marie-Madeleine Olivieri. A inicis del segle XVIII, era una de les poques dones artistes que retratava personatges de la cort espanyola amb els seus pastels.

–Retrats amb pastels? Mm, que bons!

–No, no dels pastissos que es mengen, sinó dels pastels que s'utilitzen per a pintar. Ella tenia un estil molt especial.

A la Pharaonne Olivieri, a part de pintar, li encantava el color vermell i va voler encarregar un vestit de seda llavorada amb flors i decorat amb llaços.

–A mi m’encanten els llaços i les flors –va dir la Carla.

–A la Pharaonne, també.

–Mireu, un dels retrats que va fer és el de la Maria Isabel, la dama de companyia de la infanta Carlota, qui també vivia a palau. Es van fer tan amigues que, quan va néixer la filla de la Maria Isabel, li va regalar un vestit en el qual havia cosit un dels seus llaços. I jo, en el primer trosset del cobrellit, he afegit el llaç, ja que amb aquest regal de la Pharaonne Olivieri comença la història de la nostra família.

–A més a més, la Maria Isabel tenia passió per les roses i sempre que podia portava la infanta Carlota a passejar entre els rosers del jardí reial. Com que li agradaven tantíssim, va encarregar a les modistes de la cort un vestit de seda ple de roses platejades, amb un teixit brocat amb fil metàl·lic i format per una casaca amb pitrera i una faldilla de conjunt.

–Ah..., per això has posat una rosa platejada en aquest trosset del cobrellit? – va preguntar en Pau.

–Sí... perquè és aquest motiu el que fa tan especial el vestit.

–Àvia, i per què és tan ample? –va demanar la Carla.

–Com que era dama de companyia d'una infanta, la Maria Isabel havia de vestir d'acord amb la seva classe social. I en aquell temps el que es portava, entre les dames aristòcrates, eren els vestits amb *tontillo*.

–*Tontillo*? –van preguntar els nens rient sorollosament.

–Sí, en francès es deia *panier* (cistella) i era el que es posava a sota de la faldilla per donar-li aquesta forma ampla i allargada, com si portessin..., no ho sé..., una cadira a cada costat. Us imagineu el que seria caminar amb un vestit tan ample?

Els dos infants van començar a caminar com si tinguessin cadires als costats. De seguida es van adonar que no era gens fàcil.

–El *tontillo* era un símbol de riquesa –continuà explicant l'àvia–. Van arribar a ser tan grossos, que les dones molt riques havien de passar de costat per les portes.

La Carla i el Pau es van posar a passar de costat per les portes i no podien parar de riure a l'imaginar-se la situació.

-La Maria Isabel es va casar amb en Rodrigo, que també era membre de la cort i lluïa elegants vestits de vellut llavorat, brodats amb flors i dissenyats pels millors sastres. Els seus vestits eren cuidats fins al més petit detall. Fins i tot els botons eren obres d'art. Per això he afegit els botons al cobrellit. Us agraden?

-Són preciosos -van dir els dos-. I tenen petites flors brodades!

-Sí, tant la Maria Isabel com en Rodrigo eren uns enamorats de les flors i d'aquí que, a la seva filla, li van posar el nom de Margarida. Ella, des de molt petita, va aprendre a brodar i es passava els dies dibuixant amb fils de colors sobre la tela.

Cap al 1800, l'estil de la indumentària es va fer més senzill i es va inspirar en l'antiga Grècia i Roma: era l'estil imperi. A la Margarida li van fer un vestit de gasa de seda de color verd fosc. Com que brodar era la seva especialitat, el va omplir de floretes brodades.

- Sembla un jardí ple de flors! -va dir la Carla.

-Sí, això justament era el que més agradava a la Margarida.

-La Margarida es va casar i va tenir una filla, l'Antònia. De gran, l'Antònia es va dedicar a gestionar els centres de beneficència de la ciutat de Barcelona, molt actius cap al 1850. Formava part de la Junta de Dames, que es reunia tots els dijous a prendre xocolata desfeta mentre parlaven de com podien ajudar els més pobres. L'Antònia lluïa elegants vestits, amb llaços i botons violetes i flors llavorades que li recordaven els brodats de la seva mare.

-Tots els vestits porten flors i llaços, però cadascun té un estil diferent - va observar en Pau.

-Sí, la forma dels vestits ha anat canviant molt al llarg del temps. Si no fos així, avui encara hauríem de passar de costat per les portes!

La Carla i en Pau es petaven de riure...

-Cap al 1880, l'Antònia es va casar amb un músic i va tenir quatre filles, una de les quals era la Mercè. A la Mercè li agradava la música i els seus pares s'havien encarregat d'instruir-la de manera exquisida. A més, sabia moltes llengües i es passava el dia assistint a concerts. Utilitzava vestits de seda de colors amb molts detalls. Un tenia els botons de vidre, decorats amb el perfil d'una dona en metall daurat. També portava llaços, polissó i cua.

-I qui és la dona dels botons? -va preguntar la Carla, tota encuriosida.

-Doncs mira, la Mercè va encarregar aquests botons amb el perfil de la seva àvia Margarida, a qui s'estimava moltíssim. I als llaços va fer posar moltes floretes, en honor a la seva àvia i a la seva besàvia.

-Quina bona idea! -va afegir en Pau.

–I va arribar el 1900! Aquell any, la Mercè es va casar amb l'ebenista Francesc, que va tenir molta influència durant el Modernisme. Van tenir dotze fills.

–El Modernisme? Com en Gaudí? –va preguntar la Carla.

–Sí, el Modernisme es va desenvolupar en molts àmbits, com l'arquitectura, l'art i la literatura. L'art estava molt present a la vida de la nostra família i en Francesc va voler que tots els seus fills poguessin gaudir de l'art, la bellesa i la música. Una de les seves filles era la Lluïsa.

A diferència de les dones de la seva època, a qui no es deixava estudiar i que, en molts casos, no sabien ni llegir ni escriure, la Lluïsa va poder ser artista. El seu pare va recolzar el seu interès i va marxar sola a estudiar a París. Això era una cosa excepcional. Després d'un any, va tornar a Barcelona i es va dedicar a exposar les seves pintures. L'any 1910, va assistir a la festa modernista que es va celebrar per inaugurar la Masia Freixa a Terrassa.

–Mmm..., aquest vestit em sona –va comentar en Pau.

–Sí, Pau, és el vestit que es posa la teva mare durant la Fira Modernista de Terrassa.

–És cert! –van dir els infants bocabadats.

–Passava el temps i la Lluïsa es dedicava a pintar i a donar classes de pintura a grups de dones.

–I després... què va passar?
–va voler saber en Pau.

-La germana de la Lluïsa va tenir una filla, la Rosina, que de gran mai es perdia cap festa, especialment si era per anar a ballar. A inicis dels anys 20 es portaven vestits de ball fets amb una base molt lleugera i transparent, com el tul, a sobre de la qual s'aplicaven vidrets i granadures de moltes formes diferents i que la cobrien totalment.

El vestit de la Rosina tenia dibuixats motius geomètrics formats pels vidrets cosits a mà, d'un en un. Era una veritable obra d'art. I, quan ballava, el vestit es bellugava com si tingués moviment propi.

-Ahhh..., per això has cosit vidrets al cobrellit, oi??? -va dir la Carla.

-Sí, el treball dels vidrets és el més característic d'aquest vestit.

-La filla de la Rosina es va dir Anna. El 1946, la Rosina va encarregar un vestit al gran modista Balenciaga perquè la seva filla pogués anar a una festa molt especial, la festa d'inauguració del Museu Tèxtil de Terrassa.

–Ah, jo he visitat aquest museu amb l'escola. Hi ha molts vestits de diferents èpoques! També vaig veure una exposició sobre els vestits d'un mag –va recordar el Pau.

–Sí, allà treballen per conservar els teixits i vestits de totes les èpoques i perquè tothom pugui veure com són de bonics i diferents.

–Àvia, la filla de la Rosina es diu com tu, Anna –va dir la Carla.

–Sí –va dir l'àvia somrient–. El vestit el va encarregar la meva mare per a mi i va ser la primera festa a la qual vaig assistir amb el vostre avi. Per això el Museu Tèxtil té molt a veure en la nostra història.

–Que elegant va l'avi! –va dir en Pau.

–Sí, molt i molt elegant. El seu vestit estava format per un jaqué de drap negre, una armilla i uns pantalons de sarja de llana amb ratlles blanques i negres. Veieu? Aquests dos retalls del cobrellit representen els nostres vestits.

–Aleshores... el següent tros del cobrellit parlarà de la mare –va avançar la Carla.

-Efectivament! -va dir l'àvia somrient.

El 1968, quan la vostra mare va fer 20 anys, havia d'anar a una festa en què es reunien diversos artistes i vaig encarregar per a ella un vestit preciós de la casa Dior. Era blanc, fet amb fil de seda i brodat a mà amb fil platejat. La vostra mare anava molt elegant. Us n'ensenyaré una foto.

-Aaapa! -van dir els nens a la vegada.

-Què has posat en aquest quadrat? -va preguntar la Carla.

-He afegit un brodat platejat i el llaç -va respondre l'àvia.

-I per què hi ha un quadre en blanc al final del cobrellit? -va veure en Pau.

-Aquí cosiré aquests retalls -va dir l'àvia mentre els ensenyava unes teles.

-Aquests trossos són de vestits de quan érem petits! -va reconèixer la Carla.

L'àvia va somriure i va seguir cosint mentre el Pau i la Carla sortien a jugar. Al cap de poca estona, un cop enllestit el cobrellit, el va col·locar a sobre del llit de l'habitació dels nens.

Aquella nit van poder dormir acotxats per la seva pròpia història i amb tot l'amor que l'àvia havia posat a fer un cobrellit tan especial.

LES ARTISTES

Durant el relat, es mencionen diverses dones artistes que van existir a diferents èpoques. Et convidem a conèixer una mica més sobre elles.

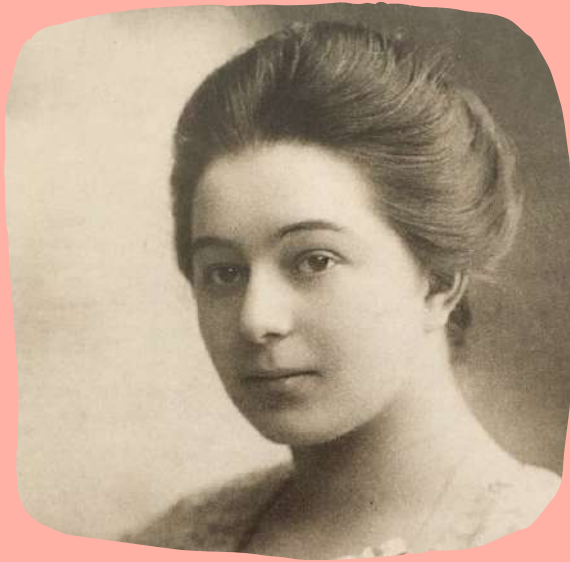

Pharaonne-Marie-Madeleine Olivieri (1730-1762)

Pharaonne va ser una pintora francesa nascuda el 1730. Com a membre de la cort, va pintar retrats al pastel per a diverses col·leccions europees. Cap al 1752 es va establir a Madrid amb el seu marit i poc després, fou admesa com a acadèmica de mèrit a la secció de pintura de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando.

Malauradament, no es coneix gaire sobre la seva història i allò que ens resta són alguns dels seus quadres.

El seu autoretrat es pot veure a la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando (Madrid).

Sonia Delaunay (1885-1979)

Nascuda a Ucraïna, l'any 1905 conegué al seu marit Robert Delaunay a París. La seva fascinació pel color i les formes els portà a crear el simultaneisme, que es fixava en com la combinació de colors és percebuda per l'ull humà com si tingués moviment i ritme. Sonia volia que l'art també es pogués vestir i viure, per això el va incloure en el disseny de cotxes, mobles, llibres i roba.

Va crear la seva primera tenda de moda, Casa Sonia, a Madrid el 1918 i es va expandir a ciutats com Barcelona, Bilbao i San Sebastià. El 1925 inaugurava a París "Maison Delaunay" amb la seva "Boutique Simultanée". També dissenyà vestits per a ballets, obres de teatre, produccions d'òpera (el vestuari d'Aïda que es va estrenar al Liceu de Barcelona) i cinema. Les seves teles i vestits es venien a tot el món (Metz&Co a Amsterdam, Liberty a Londres i a tendes de Nova York), situant-la en un lloc privilegiat del món de la moda.

Sonia fou la primera dona artista viva amb una retrospectiva al Museu del Louvre l'any 1964.

El conte "La teva història en un cobrellit" fa l'ullet als seus vestits simultanis.

Lluïsa Vidal i Puig (1876-1918)

Filla de Mercè Puig i de Francesc Vidal, ebenista i dissenyador de mobles d'estil modernista. La parella va decidir donar una educació selecta a les seves nou filles i als tres fills i els introduí en l'ambient cultural de la societat catalana de l'època, entre mestres com Granados, Albéniz i Pau Casals.

Lluïsa es va educar envoltada d'art i va voler dedicar-se a la pintura. Els seus pares la van matricular en una escola d'art l'any 1901, però a causa de les limitacions que tenien les dones per a formar-se artísticament, ella decidí anar a sola a estudiar a París. Aquest era un fet atípic a l'època. Estudià a les acadèmies de Julian i Georges Humbert.

L'any 1903 tornà a Barcelona amb la seva família i ja no va deixar de rebre encàrrecs i de realitzar exposicions amb les seves obres. Més endavant, quan el seu pare emmalaltí, fou ella qui s'encarregà de restaurar l'economia familiar, venent quadres i creant una acadèmia d'art on s'ensenyava dibuix, aquarel·la, pintura i modelat en guix.

A la seva obra, considerada d'estil modernista, representa la vida de dones de l'època, retrata escenes quotidianes, paisatges, celebracions i festes.

JUGA AL MUSEU

JUGA AL MUSEU

Tot seguit trobaràs uns jocs per divertir-te durant la visita a l'exposició "Un Museu, mil trames" i per observar de prop els vestits que apareixen al conte, a més de moltes altres peces tèxtils.

Les activitats que proposem inclouen:

- Una **recerca del tresor**, utilitzant el cobrellit del conte com el mapa.
- Un exercici d'observació, per trobar vestits, teixits i altres objectes, a partir de detalls mirats **amb lupa**.

Amb aquest exercici, pots triar un detall **preferit** i dibuixar-lo en l'espai corresponent.

- Una activitat de **teatre i moviment** per poder imaginar i actuar sobre com seria portar un vestit del segle XVIII.

Totes les activitats estan acompanyades d'una guia didàctica que es troba al final del document.

Et recomanem que imprimeixis les pàgines 28-33 abans de la teva visita, per poder realitzar les activitats dins del museu i enriquir l'experiència, fent-la vivencial.

QUÈ NECESSES?

llapis

goma d'esborrar

llapis de colors
(o retoladors)

A LA RECERCA DEL TRESOR

Ajuda la Carla i el Pau a trobar tots els vestits que formen el cobrellit. Per aconseguir-ho hauràs de passejar-te per l'exposició i trobar el vestit que es representa a cada retall.

El teu mapa del tresor serà el cobrellit del conte.

Imprimeix la pàgina 29 per poder fer la teva recerca del tresor.

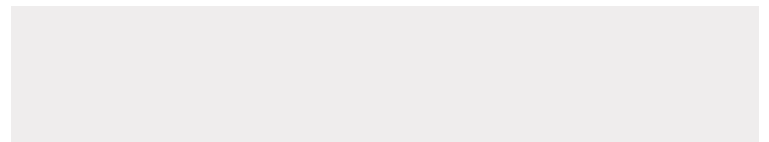
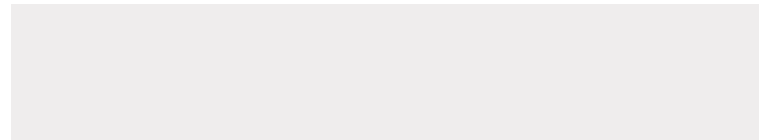
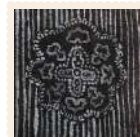
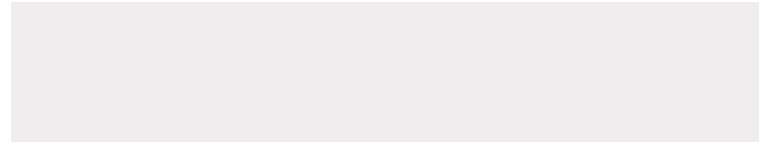
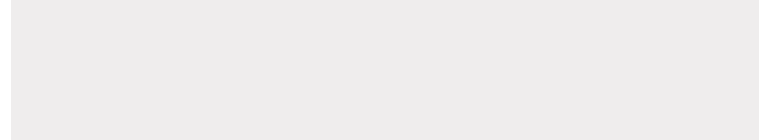
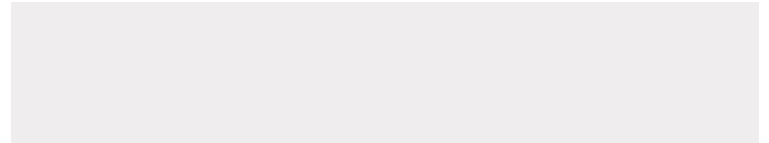
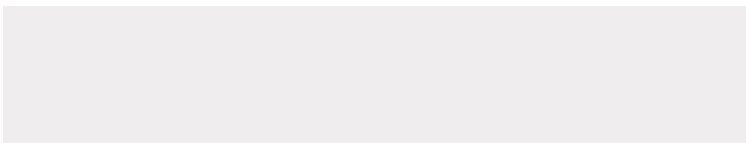
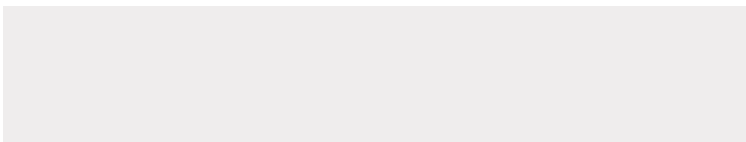
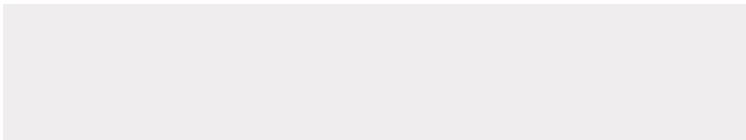
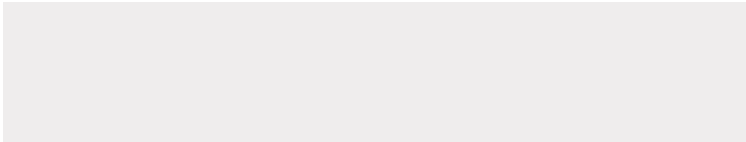
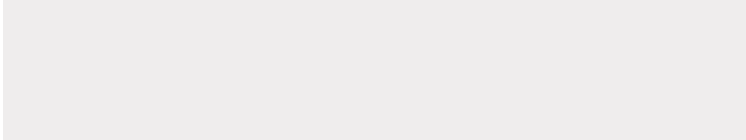
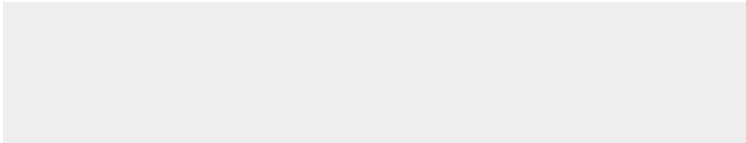
De cada vestit que vagis trobant, pots anotar el seu nom a la pàgina 30, el trobaràs a les cartel·les que acompanyen les peces exposades.

MAPA DEL TESOR

LLISTA DE VESTITS

ho has aconseguit!

AMB LUPA

Durant la visita al museu, el Pau i la Carla han decidit estudiar algunes peces amb lupa per veure'n millor els detalls. Les podries trobar? Marca la casella si descobreixes cada peça a partir del seu detall.

☐☐☐☐☐☐☐☐

EL TEU PREFERIT

Has trobat un detall en algun teixit o vestit que
t'hagi agradat especialment?
Dibuixa'l en aquest cercle en blanc.

VESTEIX-TE...

amb la imaginación!

Busca aquest vestit a l'exposició del museu i col·loca't davant seu.

Observa'l amb atenció.

Ara imagina que, per art de màgia, viatges a aquella època i portes aquest vestit.

De quina manera posaries el cos? I els braços?

Com caminaries? Com et mouries?

Quin so faria el teu vestit en moure't?

Com passaries per una porta?

Tot caminant, li has donat un cop de faldilla a un gerro i han caigut totes les flors a terra.

Com les recolliries amb el vestit posat?

Ara t'has adonat que també ha caigut aigua a terra i no vols que es mulli el vestit...

Què faries?

UN ESPAI D'ART

UN ESPAI D'ART

Et presentem ara unes activitats divertides per seguir jugant i descobrint la col·lecció de vestits exposats al Museu Tèxtil. Estan pensades per fer-les a casa o a l'escola.

Les activitats que proposem consisteixen en:

- Cosir vestits a una **nina de paper**.
- Completar **una línia del temps de la moda** europea des del segle XVIII i fins a un futur imaginat. Per fer-ho caldrà ordenar sobre la línia tots els vestits que apareixen al conte. També podràs afegir un vestit actual i crear-ne un pel futur.
- Una **invitació artística** basada en l'art de procés, a partir d'una fotografia en blanc i negre del nen o nena, sobre la qual es crearà un vestit amb la tècnica del collage.

Les activitats estan acompanyades d'una guia didàctica que es troba al final del document. També s'hi ha afegit una mini guia sobre l'art de procés.

Recomanem imprimir les pàgines corresponents, a una cara i a sobre d'una **cartolina blanca**, per poder realitzar amb facilitat les activitats.

QUÈ NECESSITES?

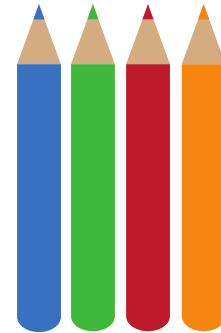
tisores

cola en barra

llapis

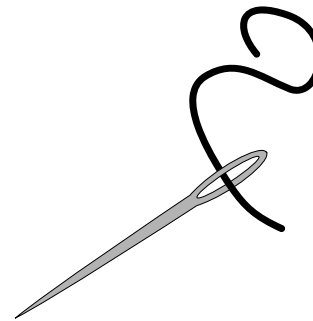
llapis de colors
(o retoladors)

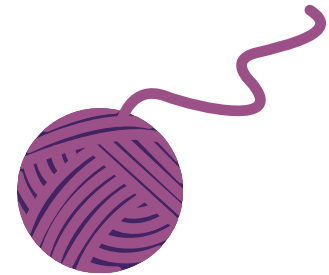
punxó

base de suro

agulla lanera

fil de llana

NINES DE PAPER

La Carla ha decidit emprovar-se alguns dels vestits que surten al conte. L'ajudes a vestir-se?

Per fer-ho, hauràs de cosir una mica.

MATERIALS

- Nina i vestit imprès en cartolina blanca, mida A4.
- Punxó i taula de suro.
- Agulla llanera amb punta rodona.
- Llana o fil de brodar gruixut.

INSTRUCCIONS

1. Imprimeix les pàgines 39-41 d'aquest quadern sobre cartolina blanca, mida A4.
2. Retalla la nina i el vestit.
3. Fes forats en els punts marcats al voltant de les figures (nina i vestit) amb un punxó sobre d'una base de suro.
4. Enfila l'agulla llanera.
5. Fes un nus al final del fil.
6. Posa el vestit a sobre de la nina, alineant els forats i cus al voltant amb punt d'embasta.

Si ho prefereixes, pots fer els forats amb una perforadora i utilitzar un cordill en lloc de llana per cosir el vestit a la nina.

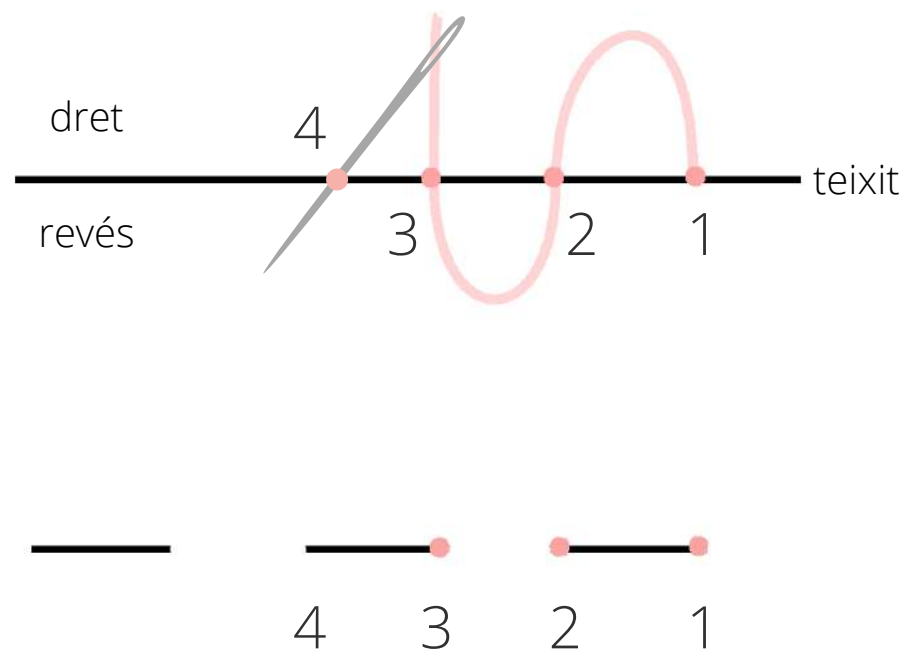
COSTURA FÀCIL

Per cosir el vestit a la nina, utilitzarem el punt d'embasta.

PUNT D'EMBASTA

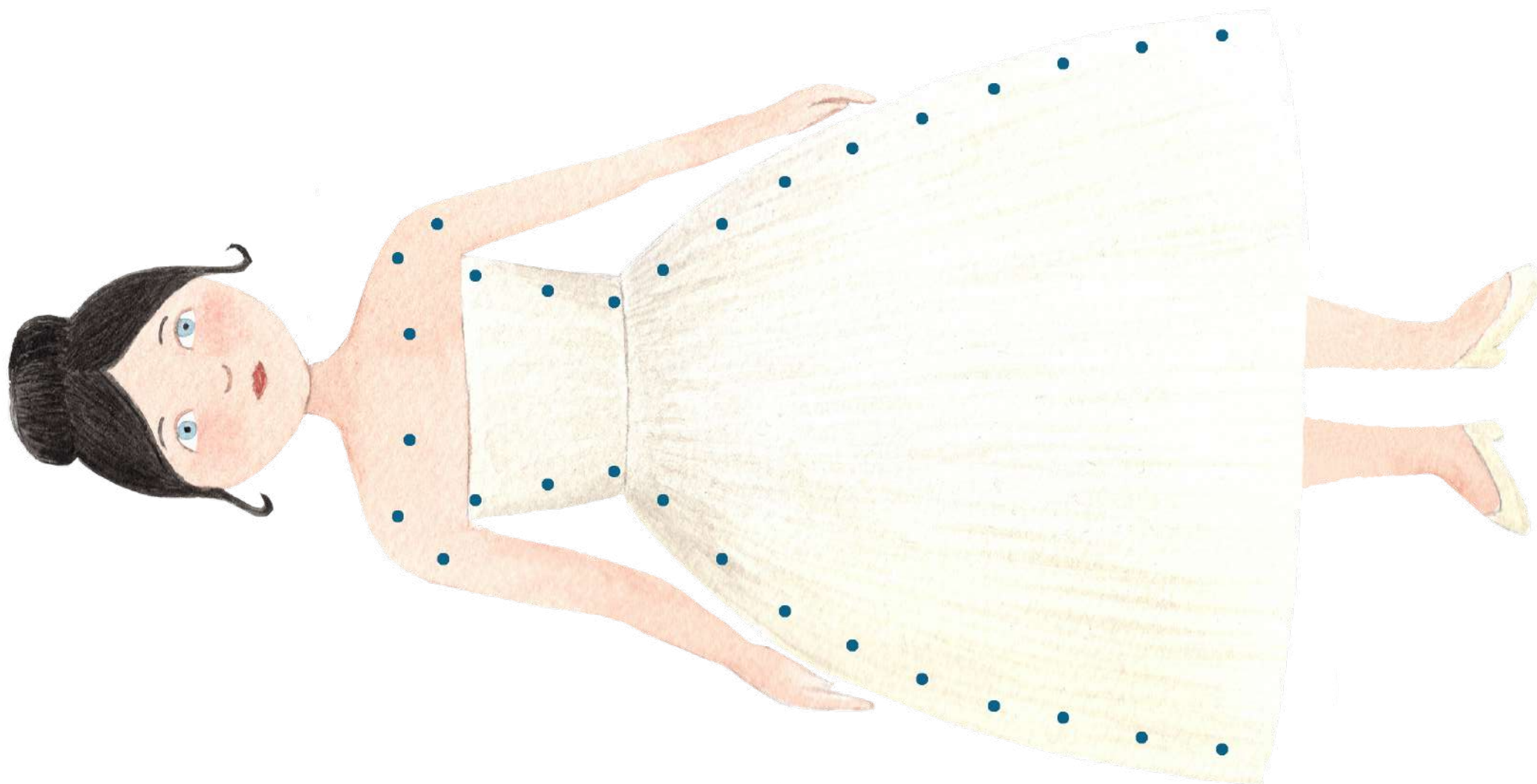
El punt d'embasta és el més senzill dins dels punts de brodat. Consisteix a crear una línia de punts (bastes) iguals, passant alternativament pel dret i pel revés del teixit (en aquest cas del paper). Es comença pel revés (on no hi ha dibuix) i es treu l'agulla per la part on es veu el dibuix. Després s'introdueix l'agulla al següent forat, aquesta vegada per dalt.

Comencem la labor per la part inferior, a un dels costats, i cosirem al voltant del vestit. Els dretans aniran de dreta a esquerra (sentit contrari a les agulles del rellotge). Els esquerrans cosiran d'esquerra a dreta (en el sentit de les agulles del rellotge).

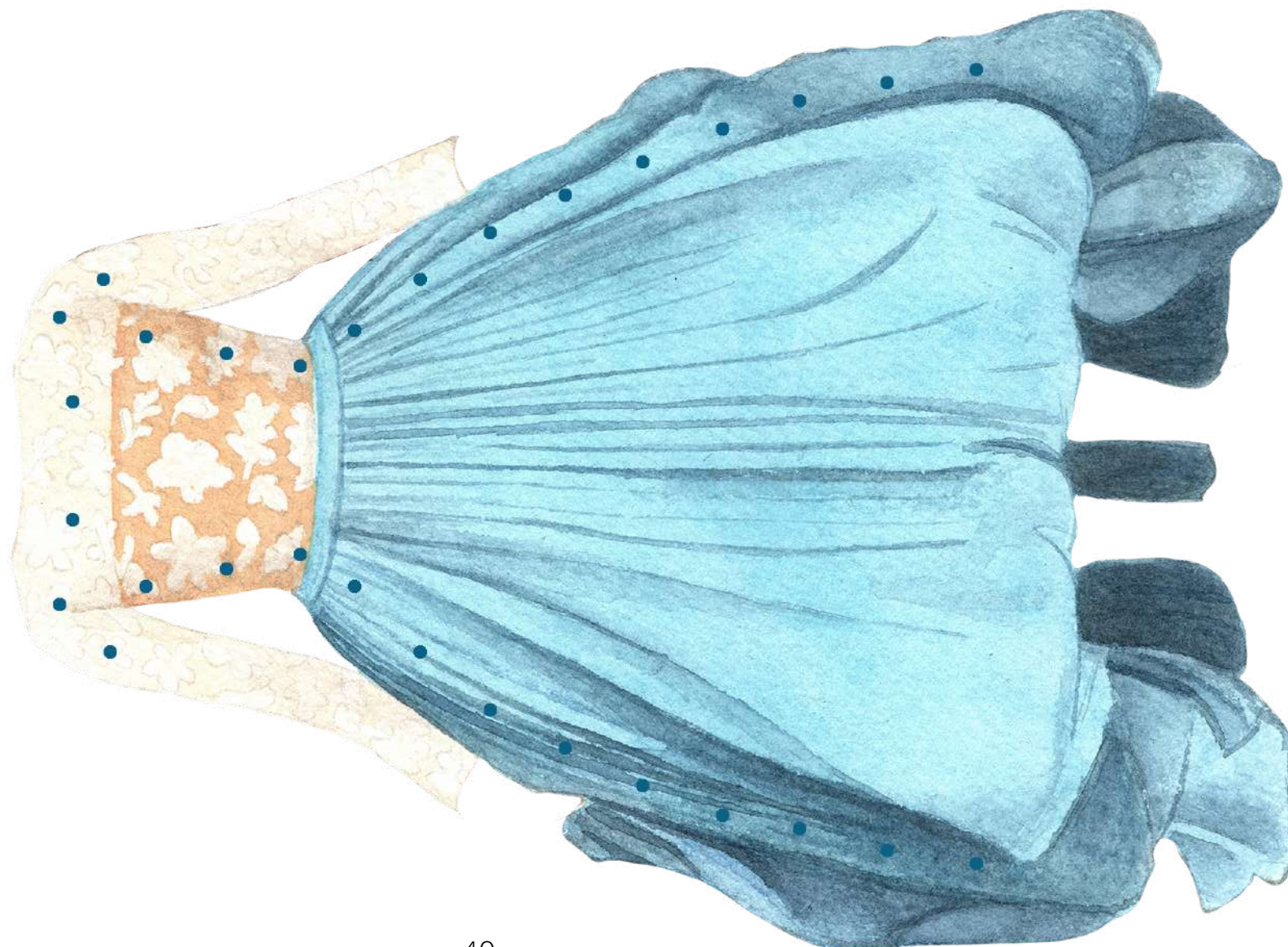
LA NINA

Retalla la nina i fes forats amb el punxó en les posicions marcades amb un punt blau.

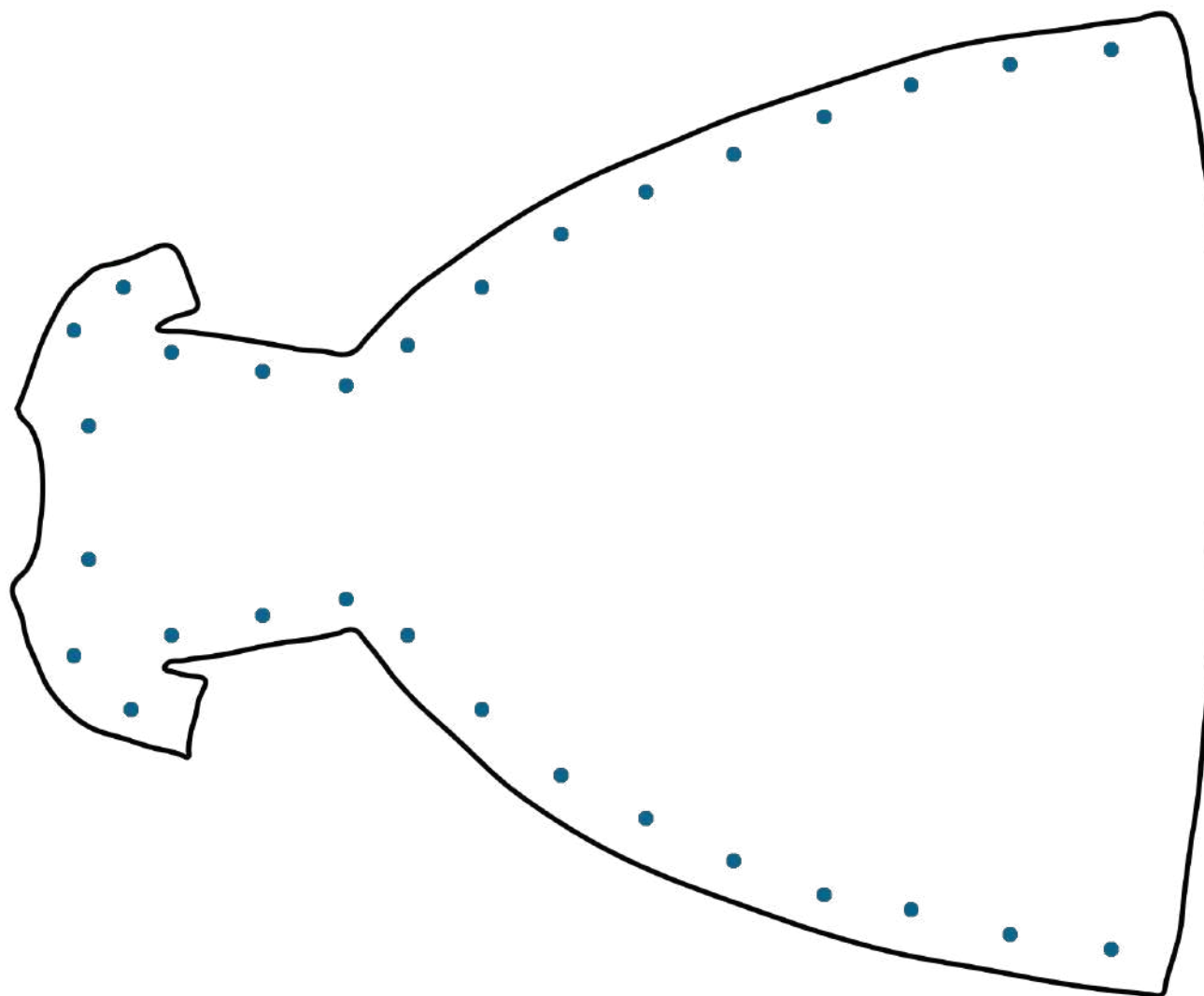
EL VESTIT

Retalla tot el voltant de la figura, fes els forats i cus el vestit a la nina.

DISSENYA UN VESTIT

Dissenya un vestit especial per a la nina. Després, retalla'l pel voltant, fes forats i cus-lo a la nina. Hauràs d'imprimir una altra nina per al teu disseny.

LÍNIA DEL TEMPS DE LA MODA

Crea la teva línia del temps de la moda retallant els diversos vestits característics de cada època i ordenant-los amb la data corresponent. No oblidis afegir un dibuix del teu vestit (o foto) i un altre dibuix amb el vestit del futur, aquest al final de la línia. La línia del temps engloba la història de la moda a Europa entre els segles XVIII i XXI.

Materials

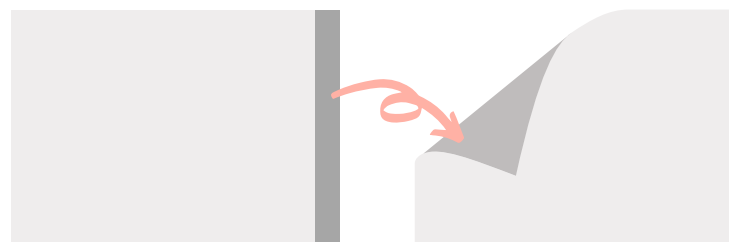
Línia del temps (pàgines 43-46) impresa sobre cartolina mida A4.

Col·lecció de vestits de les diferents èpoques (pàgines 47-49) impresa sobre cartolina mida A4.

Instruccions

1. Imprimeix les pàgines 43-49 d'aquest quadern a sobre de cartolina blanca, mida A4, a una sola cara i sense marges.

2. Enganxa el tros gris de la pàgina 43 a sota del costat esquerre de la pàgina 44, la 44 a sota de la 45 i el de la pàgina 45 per sota de la pàgina 46 per muntar la línia del temps.

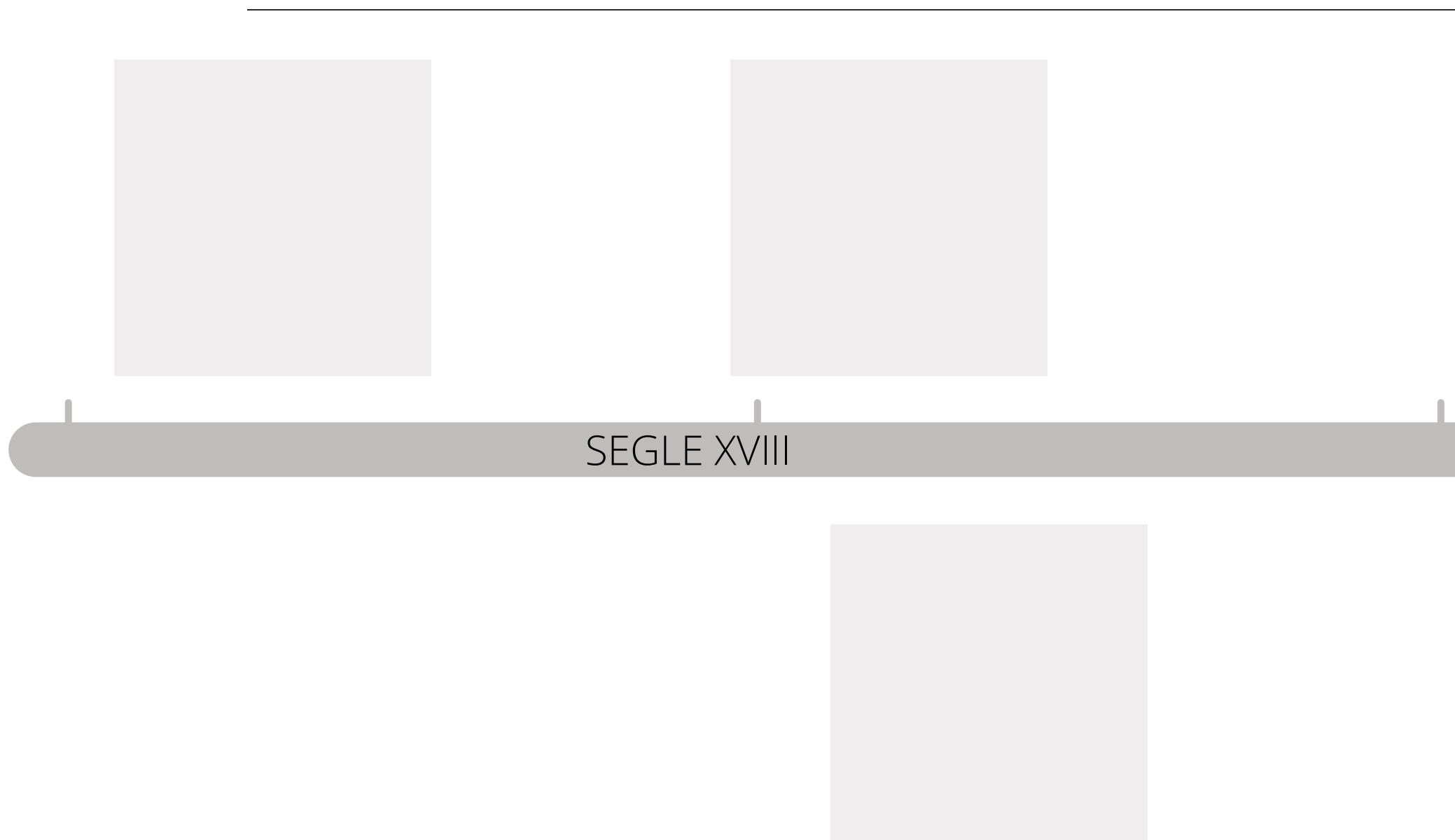

3. Retalla els vestits de les pàgines 47-49.

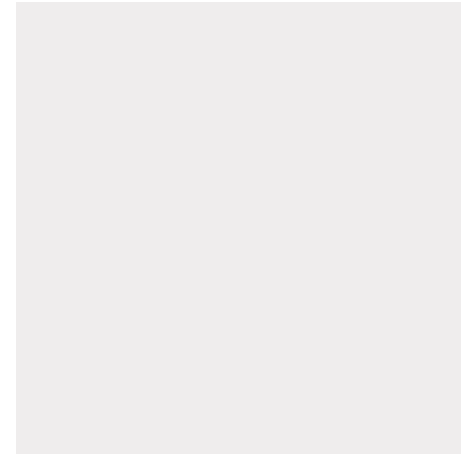
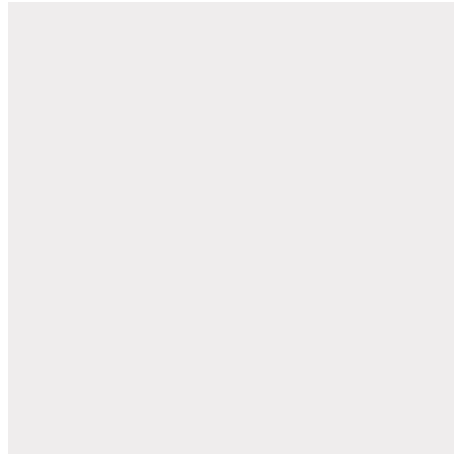
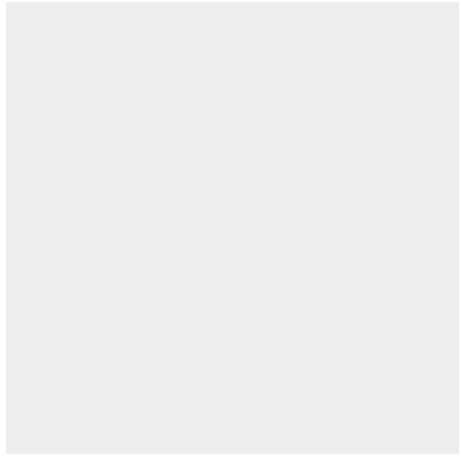
4. Enganxa els vestits a sobre de la línia del temps, al seu lloc corresponent. Si ho desitges, pots buscar al conte els anys o segle de cada peça.

5. Afegeix un dibuix (o una foto) del teu vestit a la línia del temps (segle XXI).

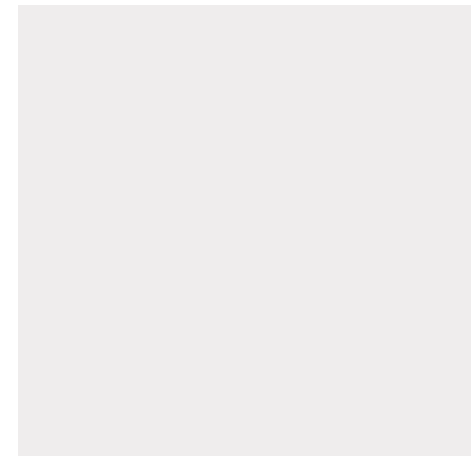
6. Dibuixa el teu vestit del futur i enganxa'l al final de la línia del temps.

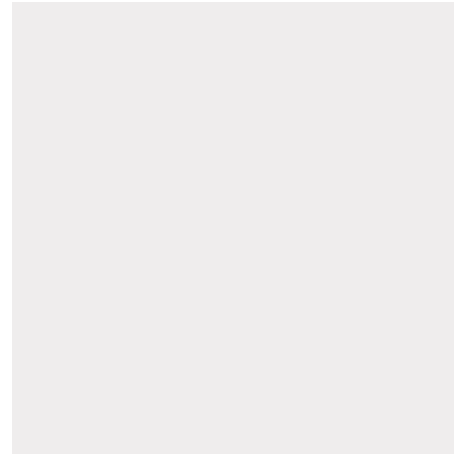
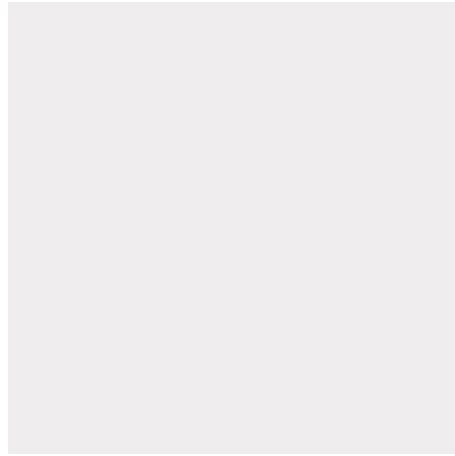
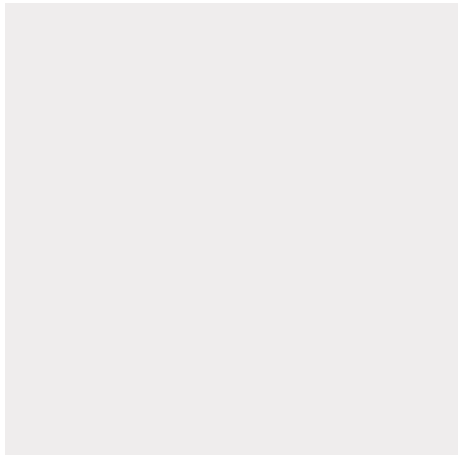
LA MEVA LÍNIA DEL

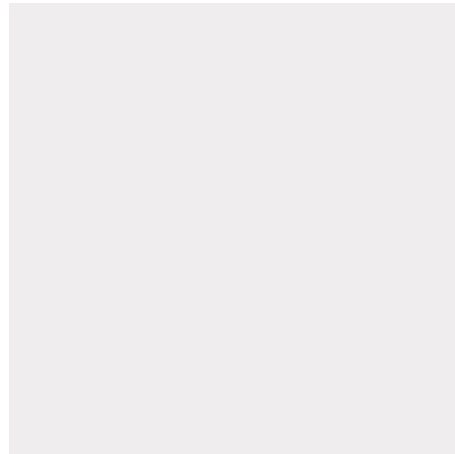
SEGLE XIX

TEMPS DE LA MODA

SEGLE XX

el teu vestit ara

el teu vestit del futur

SEGLE XXI

SEGLE XXX

UN VESTIT PER A CADA ÈPOCA

Aquests són els vestits que apareixen en el conte.
Retalla les següents il·lustracions per la línia discontinuïda i enganxa'ls al
lloc corresponent a sobre de la línia del temps.

Dibuixa el teu vestit aquí.

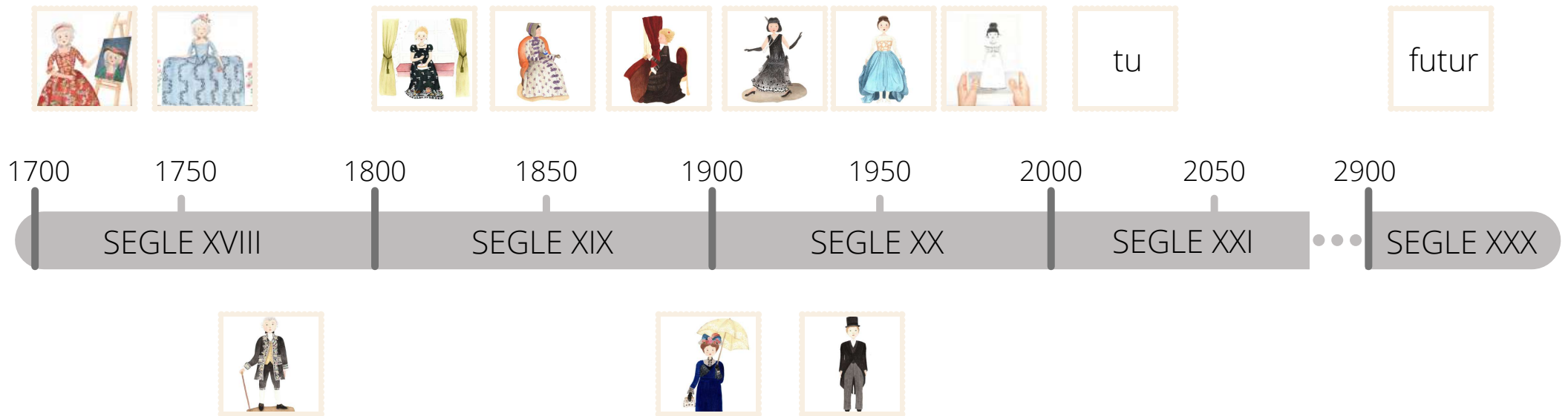
VESTIT DEL FUTUR

Imagina com podrien ser els vestits del futur, per exemple al segle XXX. Dibuixa i pinta el teu vestit del futur, retalla'l i enganxa'l al final de la línia del temps.

Dibuixa el teu vestit del futur aquí.

LÍNIA DEL TEMPS DE LA MODA

INVITACIÓ ARTÍSTICA

A continuació et proposem una activitat d'art de procés, que es pot realitzar com una extensió de la visita. Les invitacions d'art de procés les sol preparar l'adult prèviament amb la intenció de crear un efecte sorpresa en el nen o nena.

Per a saber més sobre l'art de procés i sobre com presentar invitacions artístiques, pots consultar la mini guia inclosa al final d'aquest quadern (veure pàgines 58-60).

Si ho desitges, pots
enviar-nos les teves
creacions a
auladidactica@cdmt.cat
i així les compartirem
amb els seguidors del
museu.

QUÈ NECESSITES?

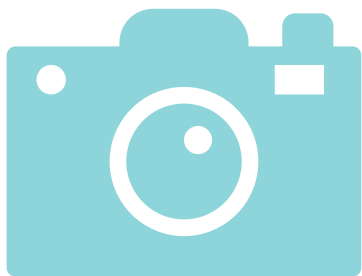

foto en blanc i negre

tisores

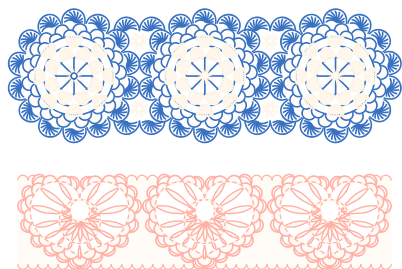
cola blanca

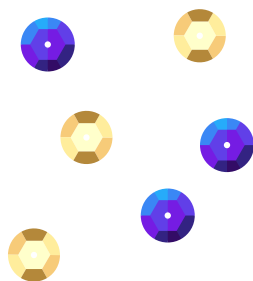
pinzell

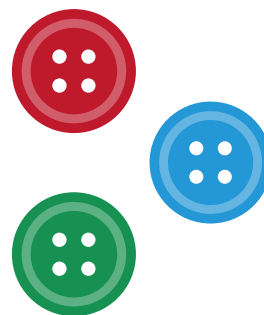
cartolines de colors

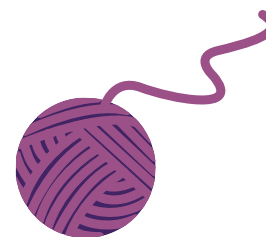
puntes

lluentons

botons

llana

pompons

VESTEIX-TE D'ÈPOCA

Crea un vestit amb collage i posa'l a sobre d'una foto teva en blanc i negre. Et pots inspirar en les il·lustracions del conte, en els vestits que has vist durant la teva visita al museu o pots fer volar la imaginació.

Materials

- Foto en blanc i negre del nen o nena, impresa en cartolina A4 (o A3).
- Papiers de colors i cartolines.
- Tisoires.
- Cola blanca i pinzell.
- Elements tèxtils: botons, fibres, llanes, puntes, lluentons, pompons, etc.
- Altres materials divertits, amb mil textures i colors.

Instruccions (per a l'adult)

1. Imprimeix la foto en blanc i negre, a sobre d'una cartolina A4 (o A3).
2. Posa la foto a una taula o al lloc on prefereixes preparar la invitació.
3. Col·loca els diferents materials de forma ordenada i atractiva, en petites safates o recipients.
4. Convida al nen o nena a crear i vestir la seva foto.

Per a infants més petits, retalla les formes per tal que les puguin enganxar directament. Pots afegir adhesius divertits, llapis de colors i/o retoladors.

GUIA DIDÀCTICA

L'objectiu principal d'aquest quadern didàctic és oferir l'oportunitat a l'infant de viure l'exposició "Un museu, mil trames" a través d'històries i jocs, de forma activa i divertida.

Les activitats que es presenten al quadern pretenen que el nen o nena connecti amb l'exposició a través de:

- Un **conte** de preparació per a la visita.
- **Jocs** per a divertir-se durant la visita.
- **Propostes artístiques** per a seguir aprenent i gaudint després de la visita.

A continuació, veurem com treballar cadascuna d'aquestes tres parts.

PREPARA LA TEVA VISITA

La preparació de la visita es fa a través d'una història que introdueix vestits de diverses èpoques, seleccionats de l'exposició "Un museu, mil trames", mostrant l'evolució dels teixits i la moda al llarg del temps.

Els contes permeten als nens connectar amb els personatges i elements del relat. En aquest cas, s'introdueix també el context històric de cada vestit així com a dones artistes de diferents èpoques.

El conte permet explorar i treballar temes diversos que s'esmenten tot seguit.

La història mostra com era la vida de cada època, reivindicant el paper de les dones al llarg del temps. Es retrata la vida de dones artistes i compromeses: Pharaonne Olivieri, Sonia Delaunay i Lluïsa Vidal i Puig.

A més de donar a conèixer a aquestes artistes, sovint oblidades, es poden explorar diferents estils o moviments artístics. La biografia de Lluïsa Vidal i Puig, per exemple, pot servir per introduir el modernisme en tota la seva esplendor, fent palès que no fou un moviment únicament arquitectònic sinó que es desplegà en moltes disciplines artístiques.

JUGA AL MUSEU

El quadern inclou una sèrie de jocs d'observació i recerca a partir d'elements i dissenys concrets, així com un exercici de teatralització que es pot fer durant la visita.

El nen o nena gaudeix així de forma lúdica de la visita a l'exposició, ja que la fa jugant i de forma activa.

Els jocs que es proposen són de diversos tipus. D'una banda es pretén familiaritzar l'infant amb els vestits de la mostra i que els pugui associar a èpoques concretes, entenent que són part de l'evolució de la moda.

D'altra banda, un aspecte important que es vol treballar és l'observació atenta. Així es planteja l'activitat "**A la recerca del tresor**" a partir d'elements o parts dels vestits que formen el cobrellit del conte. En aquest cas, el joc obliga a fixar-se en els detalls de cada peça per poder-los identificar a l'exposició.

El joc "**Amb lupa**" té com a objectiu presentar detalls d'algunes peces de la col·lecció del museu, de diverses procedències.

La selecció inclou objectes quotidians exposats com ventalls, guants o botes i se'n destaca algun detall de cadascun. En aquest cas també es fixaran en teixits d'arreu del món. Finalment es proposa a l'infant que triï el seu **detall preferit** i el reproduïxi a la seva manera.

Per últim, el joc de "**Vesteix-te...**", utilitza tècniques de teatre i jocs de moviment per imaginar com seria portar un vestit concret. Així donem la possibilitat al nen o nena de viure aquest moment en primera persona i d'experimentar l'art de forma visual, física, intel·lectual i emocional. El nen s'involucra amb aquesta peça d'art des de dins i ho transforma en una experiència immersiva, en la qual ell és part activa i no únicament un espectador.

UN ESPAI D' ART

La darrera part del quadern suggereix activitats creatives per anar més enllà del que s'ha après en les parts anteriors.

Aquestes activitats es poden realitzar al finalitzar la visita, a l'escola o a casa.

Nines de paper

La idea consisteix a retallar una nina de paper i els seus vestits. Un dels vestits ja el trobaran il·lustrat i l'altra serà de creació lliure. En tot cas, es tracta de cosir el vestit a sobre de la nina, de forma senzilla, introduint així als infants en la costura. Farà falta una nina per a cada indumentària, ja que el vestit quedarà cosit de forma permanent.

Línia del temps de la moda

La línia del temps s'adreça a nens i nenes majors de sis anys, que és l'edat en la qual comencen a integrar el concepte abstracte del temps.

L'acció consisteix a col·locar els vestits que apareixen al relat inicial, ordenant-los en el lloc corresponent al llarg del temps.

Hem afegit un espai en blanc per tal que el nen o nena dibuixi el seu vestit actual i un altre on representarà un vestit del futur inventat, d'aquesta manera podrà personalitzar la seva línia del temps.

Els més petits poden divertir-se posant els vestits en l'ordre en què apareixen a la història del cobrellit. També es pot modificar la línia del temps per adaptar-la als més petits, per exemple, oferint un eix amb les imatges ja enganxades. En aquest cas es retallarà una còpia de cada vestit i l'activitat consistirà a emparellar cadascun amb els que ja apareguin a la línia del temps.

Invitació artística

La darrera iniciativa del quadern planteja una activitat artística fonamentada en l'art de procés. Es convida al nen o nena a crear indumentària per il·lustrar una foto seva en blanc i negre.

Per fer-ho, emprarà diversos materials posats a la seva disposició de la manera més ordenada i atractiva possible. Es pot provar d'afegir elements originals per a l'experiència com papers i cartolines amb textures, dissenys i colors variats o elements poc habituals.

Aquest tipus d'invitacions es preparen habitualment per endavant, ja que són sorpreses pensades per motivar curiositat en el nen o nena i incitar-lo així a imaginar i crear.

Les activitats artístiques obertes, d'exploració i centrades en el procés permeten assimilar el que s'ha après durant les etapes anteriors, a plasmar en l'obra allò que més hagi cridat l'atenció i a desenvolupar el potencial creatiu de l'infant, amb l'ús de materials diversos.

Al següent apartat trobaràs una mini guia de l'art de procés, que introdueix els aspectes més importants per acompanyar aquest tipus d'experiències.

MINI GUIA SOBRE L'ART DE PROCÉS

L'art de procés és un concepte que procedeix de la pedagogia de Reggio Emilia. Tal com el seu nom indica, està centrat en el procés creatiu i no en el resultat final. El joc, l'exploració i l'experimentació amb materials interessants per crear, són una part essencial de l'art de procés.

L'objectiu final no és crear un resultat sinó gaudir de les experiències, proves i aprenentatges, que són únics per a cada nen o nena.

Aquest tipus de metodologia es pot utilitzar amb moltes edats (inclòs per a adults), ja que cada persona crea segons el seu moment evolutiu, les seves necessitats i interessos. Permet al participant escoltar, imaginar, connectar i explorar el seu món.

Durant aquestes accions no es presenta **cap model a seguir**, això condicionaria el que poden crear els nens i limitaria la seva creativitat en intentar seguir una pauta en lloc de crear des del seu interior. L'interès no està en el fet que reproduïxin alguna cosa sinó en la creació lliure.

Els beneficis de l'art de procés són múltiples. Com que es fonamenta en propostes obertes, es dona al nen o nena la llibertat d'explorar, d'expressar la seva veu, el que pensa i sent. Amb aquesta lliure exploració de materials, l'infant pot arriscar-se, prendre les seves pròpies decisions, crear sense por a errar, experimentar, observar, trobar solucions de forma dinàmica, qüestionar-se coses i trobar respostes.

Les invitacions

Les invitacions d'art són espais preparats amb cura i delicadesa, ja que es pretén captivar el nen o nena amb els materials proposats i motivar-lo a crear.

Les invitacions són senzilles, boniques, fàcils de preparar i atractives. Expliquen a l'infant per si soles que s'ha pensat en ell i que és especial i ho mereix. Es regala un espai únic on crear lliurement, decidir sense interrupcions, amb materials atractius i tot centrat en el joc, l'exploració i l'experimentació.

La presentació i la selecció dels materials és molt important a l'hora de plantejar invitacions d'aquest tipus. El nen o nena ha de sentir-se com si el convidessin a una festa en la qual és el protagonista.

L'acompanyament

Indubtablement, un aspecte principal en l'art de procés és l'acompanyament per part de l'adult.

El paper de l'adult que acompanya un procés creatiu i el llenguatge que utilitza marcarà la diferència en com els infants viuen aquests moments d'art. El que es busca és construir connexions, confiança i empatia. Respectar els seus temps i processos des d'un lloc de pau, els hi proporcionarà una experiència enriquidora.

Si com a adult, et molesta que taquin o es taquin, prepara bé l'espai. Feu servir roba que es pugui tacar o davantals, folra les taules (o empra un cobertor de plàstic) i explica'ls-hi les normes sobre on poden crear lliurement. Podeu començar per alguna experiència senzilla amb la qual tots us trobeu a gust.

Les preguntes i expressions a l'hora de parlar amb els nens i nenes sobre el seu art són essencials en com viuran aquestes estones.

Moltes vegades els adults tendim a preguntar: Què has fet/dibuixat? Però no cal assumir una voluntat del nen en crear alguna cosa en concret, ja que pot ser que l'art figuratiu encara no hagi arribat. Això afegiria una pressió innecessària per haver de dibuixar alguna cosa en concret abans que estigui preparat. Als nens i nenes no sempre els resulta fàcil parlar de les seves creacions, especialment si són abstractes. Els traços, línies i punts són igual o tant importants com les figures concretes.

D'altra banda, les frases del tipus "bona feina", "que bonic", etc., són molt comuns, però realment no aporten res, ja que són molt superficials. A més, si les anem repetim molt, l'únic que aconseguirem és perdre credibilitat i, al mateix temps, posem el focus en el resultat final i no en el procés.

És fonamental que els nens puguin crear per si mateixos i no amb la intenció d'agradar als adults.

Una alternativa seria descriure el que veus de manera objectiva: "veig que has dibuixat unes línies verdes" o "veig que t'estàs divertint molt fent forats en el fang" o també valorar l'esforç en lloc del resultat final. Comentar el que veus és quelcom més constructiu perquè no es jutja i es valora el camí. Els petits se n'adonen que ets conscient d'allò que estan fent. També els donem eines i vocabulari per tal de que ells puguin expressar allò que necessitin comunicar.

El repte és fomentar el pensament creatiu, únic en cada nen o nena, i que mai perdin contacte amb el seu artista interior, de tal manera que l'art es converteixi en un recurs que els acompanyi al llarg de tota la seva vida.

GLOSSARI

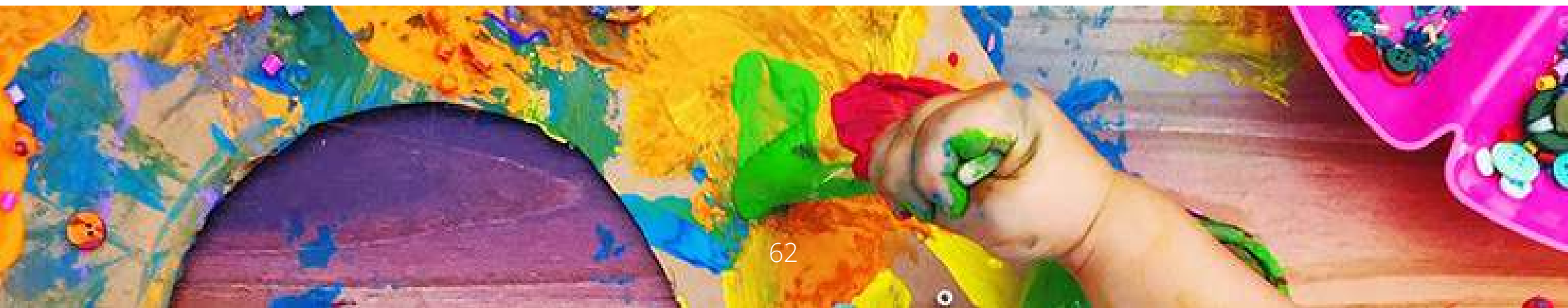
- **Brocat:** teixit, sovint de seda, que incorpora fil metàl·lic (en alguns casos d'or i plata).
- **Llavorat:** teixit en el qual la decoració s'ha fet al teler mentre s'estava teixint.
- **Brodat:** decoració sobre el teixit, amb passades d'agulla, usant fils de cotó, llana, seda o altres.
- **Granadura:** peces petites, de formes i materials diversos, perforades i que es poden aplicar a sobre del teixit per a decorar.
- **Tul:** teixit de seda, cotó o altres fibres, transparent, format per una xarxa oberta que es reconeix a simple vista.

SYLVIA RUEDA

Sylvia Rueda és assessora pedagògica, artista, atelierista i doctora en enginyeria biomèdica. S'ha format en educació viva (Montessori, Waldorf, Reggio Emilia, Educación Creadora, etc.), disciplina positiva, mindfulness per a nens i pedagogia de l'art. Posa en pràctica els seus coneixements i investigacions pedagògiques usant l'art com a motor d'un aprenentatge vivencial, liderat pels interessos de l'infant. La seva missió consisteix a provocar un canvi de mirada cap a la infància, especialment en l'àmbit de l'art i despertar la consciència artística en adults i nens. Realitza tallers d'art de procés, immersiu i tèxtil, en escoles, centres de formació artística i museus. Imparteix formacions a docents, educadors i pares/mares sobre art i educació viva.

Web: <https://www.sylviarueda.com>

BIBLIOGRAFIA

Brocklehurst, R. *La mode à travers les âges*. Londres: Usborne Publishing Ltd, 2013.

Damase, J. *Sonia Delaunay. Fashion & Fabrics*. Thames & Hudson, 1991.

Daynes, K. *The fabulous story of fashion*. Londres: Usborne Publishing Ltd, 2006.

Frigeri, F. *Mujeres artistas*. Barcelona: Blume, 2019.

Moda: historia y estilos. Londres: Dorling Kindersley Limited, 2013.

Roldán, M. J. *Historia del arte con nombre de mujer*. Sevilla: El Paseo Editorial, 2020.

Sedlácková, J. *The complete book of fashion history: a stylish journey through history and the ultimate guide for being fashionable in every era*. Lake Forest, CA: Quarto Publishing, 2017.

Les fotografies dels vestits pertanyen a l'arxiu digital IMATEX, creat pel Museu Tèxtil de Terrassa (<http://imatex.cdmt.cat>)

Les imatges de les pintores són de domini públic.

